

2
ЗУЛФИЯХОНИМ
ИЗДОШЛАРИ

Равшан КОМИЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган артист:
ҲАЛИ АЙТИЛМАГАН
ҚЎШИҚЛАРИМ КЎП!

4

КАСАЛНИ
ЯШИРСАНГ...

5

ТИЛДАН
КЕЛГАН БАЛО

6

ЎзА. сурат-лавҳаси.

Насиб этса, мен ҳам чемпион бўламан!

ЭҲТИРОМ РАМЗИ

14 февраль куни халқимизнинг улуғ сий-моларидан бири, машҳур шоир, саркарда, давлат арбоби Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳазратларининг таваллудига бағишлаб Ўзбек Миллий академик драма театрида ўтказилган адабий-бадий кечадан бир дунё таас-суротлар билан чиқдик.

Йўл-йўлакай кетяпмизу, яна гурунгимиз мавзузи Бобур бобомиз ҳақида давом этди. Ҳамроҳлардан бири "Эслайсизларми, бундан бир неча аввал пойтахт ва шаҳар марказла-рида ёшлар орасида "Севишганлар куни" деган сохта, миллий қадриятларимизга бу-тунлай ёт бўлган иймонсизлар санасини та-

рғиб қилишга чорлов бошланган эди. Хайри-ятки, маънавиятга масъул инсонлар, зиёли-лар бундай хатарли ҳаракатга қарши ўз вақ-тида чора кўришга даъват этишди" деб қолди.

Байрам баҳонасида шахримизнинг кўркем ва шинам чойхоналаридан бирига кирдик. Чаққонгина йигитлардан бири ёнимизга югу-риб келди. Биз бир овоздан унга қараб, "Хўш, бугун қандай кун экан?" дейишимиз биланоқ, у қўлларини кўксига қўйиб, ранг-баранг чи-роқлар ёниб турган мониторга ишора қилиб, "14 февраль — Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳазратлари таваллуд топган кун!" деган ёзув-ни баланд овозда ўқий кетди. Сўнг яна изоҳ

берди: "9 февраль — улуғ бобокалонимиз Алишер Навоий туғилган кунда ҳам худди шундай байрамона ёзув кун бўйи ёниб тур-ган эди!"

Бейхтиёр ҳаммамиз қарсак чалиб юбор-дик. Демак, аввало, барча оммавий ахборот воситаларида, қолаверса, кенг жамоат жой-ларида ҳам бундай муборак зотларнинг қўтлуғ саналарини қанча кўпроқ тарғиб этсак, маъ-навий, руҳий таъсири шунчалик ортар экан.

Исматилла МАМАНОВ,
хуқуқшунос.

Қадрият

ГЕРМАНИЯГА ЖЎНАБ КЕТИШАДИ

“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди Ахборот хизматида хабар қилишларича, бугун 13 нафар бола олти ойдан уч йилгача бўлган муддат оралиғида даволавиш учун хорижга йўл олади.

Маълумки, мамлакатимизда ҳаётга кенг татбиқ этилаётган “Соғлом она — соғлом бола” тамойилини изчил амалга ошириш мақсадида мазкур фонд ташаббуси билан қатор хайрия тadbирлари ўтказиб келинмоқда. Бу борада хори-

жий ҳамкорлар билан биргаликда уюштирилаётган лойиҳалар самарали натижа бермоқда. Ана шундай савобли ишлардан бири халқаро ҳамкорлик доирасида юртимизнинг турли ҳудудларида яшаётган бемор болаларни хориждаги нуфузли клиникаларда соғломлаштириш билан боғлиқ жараёндир. Шу маънода бундан 13 йил аввал “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Германиянинг “Friedensdorf International” халқаро ташкилоти ўртасида тузилган уч томонлама шартномага мувофиқ шу

дaвpгача 250 нафар 2 ёшгача бўлган ногирон ва бемор бола терининг куйиш асоратлари, туғма қўл-оёқ бўғимлари ва бошқа ташхислар бўйича Германияда даволавиш келди.

Фонд бошқаруви раиси ўринбосари Нозимжон Мўминовнинг таъкидлашича, бугун 13 нафар бола Тошкентдан Германияга йўл олса, 22 февралда эса даволанган 12 нафар ўзбекистонлик болалар ўлкамизга қайтиб келишади.

Ўз мухбиримиз.

Ота-оналарнинг фарзанд тарбияси билан боғлиқ масъулиятини янада кучайтириш, оиладаги маънавий-руҳий муҳитни соғломлаштириш, болаларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида олиб борилаётган ишларда мазкур бўлим ходимлари фаоллик кўрсатиб келишмоқда.

— Ҳар тарафлама билимли, етук ва комил инсонларни тарбиялашда, энг аввало, оиланинг ўрни бекиёс, — дейди **Комила Собирова**. — Бу борада бўлишимиз жамоаси қатор амалий ишларга бош-қош бўлмоқда. Ассоциациямиз бир қатор давлат ва жамоат ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорликда иш

олиб бормоқда. Жумладан, БМТнинг “ЮНИСЕФ” болалар фонди билан ҳамкорликда соф ҳуқуқий тамойилларга асосланган “Ёш авлод” кенгаши ташкил этилган бўлиб, оилаларда ва ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш борасида бир қатор тadbирлар ўтказилмоқда. Оилани мустаҳкамлашда энг аввало ўқувчи ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Шу мақсадда Урганч шаҳрида ўқув-ишлаб чиқариш маркази ташкил қилинди. Янгибозор туманидаги Боғолон қишлоғида яшовчи 60 нафар ижтимоий ҳимояга муҳтож оила фарзандлари билан “Болалар фаровонлиги мониторинги” лойиҳасини ҳам ишлаб чиқдик. “Хоразм вилояти ёшлари ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш” лойиҳаси асосида йигит-қизларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида вилоятнинг ҳар бир туманида

САВОБГА ДАХЛДОРЛИК

ёхуд Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш ассоциациясининг Хоразм вилоят бўлими раҳбари, вилоят кенгаши депутати **Комила опа Собирова** фаолиятига бир назар

мадад” омонат дафтарчаси очилди.

Эл-юрт қорига камарбаста, уч фарзанднинг меҳрибон онаси, саккиз неваранинг сеvimли бувижониси бўлган Комила опа, оилаларда вояга етаётган ўғил-қизларнинг билимли ва салоҳиятли бўлишлари учун умримизнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишимиз кераклигини, такрор-такрор таъкидлашдан чарчамайди.

товокларни эсдалик учун тақдим этишмоқда.

Комила опанинг ташаббускорлиги ва тиниб-тинчимаслиги натижасида 2014 йил “Соғлом бола” йили Давлат дастури доирасида ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга манзилли ёрдамлар кўрсатиш мақсадида 10 нафар вояга етмаган боланинг ҳар бирига 50 000 сўмдан жами 500 000 сўмлик “Болажонга

мадад” омонат дафтарчаси очилди.

Ширинхон МЎМИНОВА,
“Оила ва жамият” мухбири.

САЛОМАТЛИК ҚЎРҒОНИ

оилада эканлигини ҳамма ҳам англайвермайди.

Мамлакатимизда биринчи навбатда оилавий спортни ривожлантириш, қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилаётганлиги бежиз эмас. Негаки, спорт билан ошно бўлиш, аввало, оиладан бошланса, фарзандлар қалбиде ёшлагандаёқ қизиқиш уйғонади. Бутун организм ана шу кўникмага мос равишда шаклланиб боради.

Институтимизга келган янги талабаларнинг қанчалик спортсеварлиги илк дарслардаёқ намоён бўлади. Катта-кичик ютуқларга эришган йигит-қизлардан: “Уйингизда кимлар спорт билан шуғулланади?” деб сўрайман баъзан. Уларнинг аксарияти ўша хонадонда оилавий спорт машғулотларига

мунтазам равишда кишин-ёзин алоҳида эътибор қаратилишини айтишади. Ҳеч бўлмаганда, ўша хонадон соҳиблари тонги гимнастикани қанда қилмайдилар.

Бир оилани яқиндан билардим: ҳар тонг ота-онанинг ўзлари бош-қош бўлиб, фарзандлари билан кўча бўйлаб югуриб келишарди. Улар оддий кундалик спорт машқуларини уйларида ҳам узлуксиз давом эттиришарди. Кейинчалик гувоҳи бўлдимки, айнан ана шу оила фарзандлари орасидан бир неча спорт турлари бўйича етук чемпионлар, совриндорлар етишиб чиқди. Улар бошқа соҳаларни эгаллаган бўлсалар-да, лекин бугунги кунда ҳам спортдан узоқлашиб кетишгани йўқ. Баъзан қўзим тушиб қолади, ҳозир ҳам тонгда гуруҳ-гуруҳ бўлиб, маҳалла айланиб чопишади. Энг қизиғи, бобо-бувилар қаторига энди неваралар ҳам

Спорт

қўшилган. Қувонарли жиҳати, шу оила аъзоларидан бирортасининг касал бўлганини кам эшитаман.

Демоқчиманки, ҳар қандай оиладан ҳам чемпионлар чиқиши мумкин. Чунки полвоннинг боласи полвон бўлади, нимжонники нимжон, деган замонлар ўтиб кетди. Бугун юртимизда шахсан Президентимиз раҳнаомлигида спортга бўлган эътибор ниҳоятда кучайган, чекка қишлоқларда ҳам барча спорт турларига ихтисослашган замонавий иншоотлар, майдончалар, стадионлар бунёд этилаётгани ҳам биримизни қувонтиради. Демак, ҳамма шарт-шароит бор, фақат сизу биздан хафсала ва рағбат керак холос. Бунинг учун аввало, ота-оналарнинг ўзлари фарзандларига намуна бўлиши, уларнинг кўнглида спортга меҳр-муҳаббат уйғота олишлари керак.

Хайрулло МИРЗАЕВ,
Наманган муҳандислик технологиялари институти ўқитувчиси.

ЗУЛФИЯХОНИМ
ИЗДОШЛАРИ

Ситора
ТОШМАТОВА

Тошкент вилояти Бекобод шаҳрида туғилган. 2012 йилда адабиёт йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори бўлган.

Айни пайтда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг хорижий филология факультети талабаси.

ТОЛЕЪ

*Мардумимга жойлашиб маҳкам
Шеъримда улғайдинг дафъатан.
Севишни-ку, удалолмадим,
Кел, Сени бир қучайин, Ватан.*

*Исминг ўйдим кўнглихонамга,
Кўнглим айланди бир оламга.
Онамга ўхшайсан, онамга
Кел, Сени бир қучайин, Ватан.*

*Тупроғингда бахт ифори бор,
Айрилмайин қучоқларингдан.
Шу эл дедим, шодлик бўлди ёр,
Кел, Сени бир қучайин, Ватан!*

*Сен ҳақингда шеър қолмади ёзилмаган,
Сатрларга жойланди энг гўзал сўзлар.
Лех сенинг энг чин таърифинг — далаларда
Пахта териб юрган қорамғиз қизлар.*

*Қафасига ситмаяпти, юрагим — қуш,
Топсам дейди энг ярашиқ сатрларни.
Балки сенинг чиройингдан кўрк олганми,
Онам саҳар туриб ёпган патиралири.*

*Талабим йўқ офарину олқишларга,
Менга етар бир онамга суюқлигим.
Фақат менга бир сатр бер-ки, Художон,
Дунё билсин, бу эл қандай буюқлигин.*

*Шоирликка асли менинг даъвоим йўқ,
Ёзганларим бари эрур дил дафтарим.
Бу юрагим катталашиб бораёпти,
Ватан, сени қуйлаб, сени севган сарим!*

КИТОБ

*Аввал юрагимга жойладинг меҳр,
Сўнгга хаёларга қилдинг ошино.
Севмай бўладими ўзингни ахир,
Ху-у-ув ишқ томонлардан келганмисан ё?*

*Сен-ла унут бўлар дард-у армоним,
Сен-ла мақсад томон айлайман шитоб.
Ўзингдан чин дўстим, энг қадрдоним,
Ёстигим остида ухлаган китоб.*

ИЛК ТАСВИР

*Ўша мен — нигоҳин юлдузга қадаб,
Она замин ҳақда алёр айтган жон.
Ўша мен — музларга кўнглини қалаб,
Сўнг тўққинлар узра ўйнаган тўфон.*

*Ўша мен — заъфарон боғлар оралаб,
Оловранг дунёга тўймаган сира.
Ўша мен — телбадек қогоз қоралаб,
Ҳамон шеъри битмай турган шоира...*

Муштипар ҳам ўзинг,
буюк ҳам ўзинг,
Куйинчак ҳам ўзинг,
куюк ҳам ўзинг,
Оламга татирлик
суяк ҳам ўзинг,
Пайт келди айтмоққа,
гапнинг хонаси,
Эй, ўзбек онаси,
ўзбек онаси.
Абдулла Орипов

Хосият момомиз бу йил умрининг 74-баҳорини қаршиляпти. Ҳалиям бардам, руҳан тетик ва энг муҳими, тилидан шукрона тушмайди: “Шундай юртда туғилганимга шукр қиламан, болам, отам кўрмади бу кунларни, онам кўрмади, менга насиб этди дориломон замонларда яшамоқ”, деб кичригидаги севинч ёшларини секин артиб қўяди.

Сўнгра ўтмишда ўз бошидан кечган аламли воқеалардан айримларини шундай хотирлайди:

— Раҳматли отам Бозор Муродовни элас-элас эслайман. Урушдан ярадор бўлиб қайтиб келганидан кейин, 1947 йилда қазо қилган экан. Мен ўшанда олти ёшда бўлганман. Онагинам — Ойжамол Холлиева, 33 ёшида, эндигина эсини таний бошлаган тўрт қора кўз — муштипар қизларини бағрига босганча бева қолиб кетган. Бизларни қалдирғочнинг боласидай асраб-авайлаб вояга етказиб, узатиб, энди шунча йиллик азоб-ўқубатлар унут бўлиб, роҳатимизни кўраман деганда, 55 ёшида оламдан ўтган эди. Барибир юраги куйиб кетган экан-да, мунисамнинг. Бир ёқда нотинчлик, урушдан кейинги очарчилик, бир ёқда эса қаҳатчилик қанча одамнинг ёстигини қуритди. Узоқ-яқин қариндошларимнинг эллика ҳам етмай, умрлари хазон бўлганига гувоҳ бўлганман.

Кўйинг, у кунларнинг эртатка айлангани энди роот бўлсин. Бугунги кунлардан сўйлайин. Ҳозир невараларимга айтиб берсам, ишонишмайди, қулишади. Авваллари, ўзим туғилиб ўсган Ғузор туманида 70 ёки 80 ёшга етганлар бармоқ билан санарли эди. Кўплар 50, 60 ёшга кирса, данғиллама тўй қилиб берарди. Ҳозир, қаранг, етмиш-саксонга кирган бобо-момоларни санаб улгуролмайси. Юз ёшга етганлар ҳам жуда кўп. Бу ниянинг шарофати, ҳаммаси юртимиздаги тинчлик, фаровонлик, хотиржамликдан-да, албатта!

Хосият аянинг хотирасига қойил қоласиз. Гаплари бутун, халқона ибораларни ҳам чертиб-чертиб ишлатади. Гурунг орасида ҳазиллашиб сўрайман: “Момо, бу дейман, шоирликдан ҳам хабарингиз борга ўхшайди, ҳар айтган сўзингизда ҳикматлар яширин.”

Момо бийронгина жавоб беради:

МЕН ЭНГ БАХТЛИ, БОЙ АЁЛМАН

дейди 74 ёшли Хосият момо Бозорова фахру ифтихор билан

— Шоир билан ярим аср яшагандан кейин ўрганиб қоларкан-да одам, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир Хусанжон Амин Ғузорий умр йўлдошим эди, сўнгги нафасигача шеърятга ошно бўлди, десам ишонмаверинг. Пойтахтдан қайси бир ижодкор Қашқадарёга бориб қолса, албатта, бизникига бир кўниб ўтарди. Сахий, меҳмондўст одам эди раҳматлик. Лекин бошидан ўтган воқеаларни айтиб берсам, китобларга сиғмайди.

1960 йилнинг 12 августидан тўйимиз бўлган. Оналари Ашурой Соқивой қизи 13 нафар фарзанд кўрган, афсуски, энг сўнггиси эгизак туғилиб, шундан фақат Хусан акагина тирик қолган экан. Шу боис бўлса керакки, онаси раҳматли тезроқ неваре кўрайин деб эрта уйлантирган. 1964 йилда ТошДУ (ҳозирги ЎЗМУ) нинг журналистика факультетига сиртдан ўқишга кириб, аввал мактабда, кейин масъул вазифаларда, пенсияга чиққунича ўзимизнинг туман газетасида бош муҳаррир бўлиб ишладаи.

Мен, шу ёшга кириб, ҳалигача, Оллоҳ раҳмат қилгур қайнонамдай меҳрибон аёлни кўрганым йўқ. Ёлғизгина ўғлини еру кўкка ишонмасди. Она-боланинг бир-бирига кўрсатган меҳр-саховатини сўз билан таърифлаб беролмайман.

Энг қадрдон дўсти Яраш Нуруллаев айтиб берган ушбу қизик воқеани ҳар доим хўрсиниб эслаб юраман: “Биз Хусанжон билан Иккинчи жаҳон уруши бошланган 1941 йилда Эскибоғ деган кишлоқда туғилганмиз. Маҳалламизни Кўштегирмон дейишарди. Юқори синфда ўқиб юрган пайтларимиз ёзги таътил маҳали эшакда чўлдан

сомон ёки ўтин таширдик. Сал қоронғи тушиб, кечикиб қолгудек бўлсак, Ашурой холанинг йўл бошига чиқиб: “Хусанжон, ҳой Хусанбой” дея бақириб чақирганини эшитардик. Ошнамиз эса биздан сал уялиқираб, келаямман, деб товуш бергач, биз томонга югуриб келиб, боласининг юз-кўзларидан ўпиб, кучоқлаб бағрига маҳкам босарди. Ёки тонг сахарда жўнаб, жазирама саратон иссиғида қайтиб келсак, у киши кўлида бир коса муздек чалоб-айрон билан бизларни кутиб оларди. Бундай жонфидо онани кам кўрганман!”

Қайнонам: “Бир сиким ун ёки бир пиёла сут-қатиқ оту туя билан бравар замонларда даладан ғўзапоя томирларини териб, боғлаб, бошим-да кўтариб бозорга олиб бериб сотардим ва пулига бир кафтгина гуруч олиб келиб, ярим бурда нон билан ота-болага ош қилиб берардим” дердилар. Худойимнинг меҳрибончилигини қарангки, ёлғиз ўғлининг қамоли, иқболлини кўриш насиб этди, неваралар ардоғида яшади, шукронаси тилидан тушмай, 78 ёшида дунёдан ўтдилар. Ёлғизни Тангри ҳам қўллар экан-да, эрим онасининг дуосини олгани учунми, элда обрў топди, кўлидан келгунича кўпчиликка яхшилик қилди, Тошкентдан олисда бўлсаям ижоддан бир нафас тўхтамади. Китоблар чоп эттирди. Фақат хасталикка чалиниб қолганидан кейин кўп эзилди...

Онахон бир зум маънос тортиб қолди, кўзлари ёшга тўлди. Сўхбатимизни бир чеккада кузатиб турган тўнғич қизи Сайёра опа онасининг елкасига қўлини қўйиб, сўз бошлади:

— Дадамиз бизнинг давлатимиз, бойлигимиз эди.

Кутилмаганда 2004 йили инсультга чалиниб, ётиб қолди. Ҳаммамиз ўз оиламиз, иш-ташвишимиз билан оворамиз. Уйга борамиз, келамиз, отамизга имкон қадар қарашамиз, лекин энг оғир азобни онамиз ўз зиммаларига олдилар. Оз эмас, кўп эмас, олти йил ёш боладек авайлаб, ардоқлаб қаради. Кун бўйи ёнида ўтириш, овқатлантириш, китоб ўқиб бериш, буларнинг бари онам учун жуда оддий, кундалик юмушлар эди. Ҳатто баъзан ўзлари дадамнинг соқолларини ҳам олиб қўйганларига гувоҳман. Лекин бирор марта ух тортиб, нолганларини эслолмаймиз. “Бу ҳам Оллоҳнинг синови, икки етим шунча йилдан бери бутун бўлиб, бир-биримизга суяниб яшадик, бўёғига ҳам чидаймиз, насиб этса, тузалиб кетасиз, ҳали қанча тўйларга бош бўласиз”, деб дадамнинг кўнглини тоғдай кўтариб қўярди.

Эркак одам дард чекканини кўпам сездирмайди, деганлари рост. Аммо, аввал онасининг, кейин эса энг суюкли дилбанди, кенжа синглим Нилуфарнинг бевақт ўлими дадамнинг юрағида оғир из қолдирган экан. Лекин шундай бўлса-да, барибир бу хасталикка сабр-бардош билан чидади. Юрағидаги қувончини ҳам, армониини ҳам қоғозга тўкди. Тасаввур қилинг, касал ҳолида, танасининг бир тарафи ҳаракатсиз бўлса ҳам невараларига айтиб туриб, қанча шеърлар ёзган эди.

Шу баҳонада айтмасам бўлмас, одамнинг дардини одам олади деганлари рост экан. Ушунда хастахол дадамнинг кўнглига таскин, юрағига малҳам бўлган оқибатли инсонлардан, таникли олим Убайдулла Увазов, Хусниддин Нуриддинов, Муртазо Мирзаев, Яраш Нуруллаев, Ҳазрат Баҳриев, Хуррам Рўзиевларга бутун оиламиз номидан бир умр таъзим қилсак арзийди...

Бугун Хосият момонинг, ўз таъбири билан айтганда, бир оёғи Ғузорда, бири эса пойтахтда. Негаки, фарзанду неваралари ҳар ёққа сочилиб кетган. Оқибатли ўғиллари Ҳамза, Мўминмирзо, Ҳожиакбар бир ёнга тортса, меҳрибон қизлари Сайёра, Шахло, Елена, Ноила ўзлари тарафга чорлагани чорлаган.

— Оллоҳга минг қатла шукр, ҳаммасидан кўнглим

тўқ, уйли-жойли, ўзларидан тинган. Қайси бириникига борсам, онажон, онажон, деб, ширин сўзини аямайди, елкасига кўтаради. Мен, билсангиз, шу овоз ва обод элимининг энг бахтли ва бой онасиман дейишга ҳақлиман. Нега деб сўранг-да, барака топишин, фарзандларим қамолини кўраяман, маҳалла-қўйим тинч, дастурхонимиз тўкин-сочин. Давлатимиз томонидан берилаётган пенсиям бемалол етиб-ортади. Фойдам тегса тегадиги, ҳеч кимга оғирим тушмайди.

Барибир ўз уйинг-ўлан тўшагинг, деб бежиз айтишмаган-да, қадимгилар. Шу десангиз, бир кўринмас кучми, соғинчми, билмайман Қашқадарёга, отамаконим Ғузор тарафга тортаверди. Бир ҳафта ўтар-ўтмас, Тошкентга ҳам сиғмай қоламан. У ёқда ота уйда падали бузрукворининг чирогини ёқиб ўтирган ўғлим Ҳабибулла ҳар доим мендан кўз-қулоқ бўлиб туради, келинжоним Ойдин-ой, бири биридан ширин болалари қанотимга айланган.

Меҳр-оқибат кунда керак деганларидек, Хосият момонинг ўзлари ҳам бирор кун уйда ўтиролмайди. Қўни-қўшни, дилдош дугоналарининг ҳол-аҳолини сўрашни қанда қилмайди.

— Бу дунёда бизнинг халқдай оқибатли халқ йўқ бўлса керак-ов, болам, соғми-беморми, барибир, кексаси бор хонадонларни кўпчилик зиёрат қилсам дейди. Президентимиз ҳам бу йилни “Кексаларни эъзозлаш йили” деб бежиз номламадилар. Барака топишин, маҳалла оқсоқоллари, тадбиркорлар ҳар байрамда ногирон, етим, бокучисиз қолган, қари нурунларини йўқлаб туришади. Менинг ўзим ҳам қараб ўтирмайман, фурсат толиб, бир умр ўқитувчилик қилиб, ҳозир ётиб қолган 80 ёшли Хурсаной опа Воҳидова, 90 ёшши қаршилаётган Моҳитоб Ёшанова, 80 ёшли кекса педагог Муборакхон момоларнинг кўнглини оламан, дардлашаман. Кўряписимиз, ҳали айтган гапимга исбот-да бу, қаерга борсак, сал кам бир асрни ёшашган дуоғўй чол-кампирилар кўп. Ўзимнинг қўшниларимдан айналган, ҳеч муҳтожлик жойимиз йўқ аслида, лекин азалдан ўрганиб қолганимиз учунми, бир-биримизга иссиқ нон ёпсак, биттасини илинамиз, қозон қайнаса, бош коса кекса одамга чиқади. Жондай азиз ҳамсоям Хушвақтой Жўраева, меҳрибон эгачиларим Тошбиби, Жонгулоиллар юрагимга малҳам бўлаяпти.

Дарвоқе, бу ҳаётини кечинмалар Ғузор туманида умргузаронлик қилаётган Хосият ая Бозорованинг кўнгли дафтаридан кўчирилган айрим парчалар, холос. Бундай қалби дарё, тилидан ҳам, дилидан ҳам шукронаси тушмайдиган фариштасифат кексаларимиз бор экан, халқимизнинг маънавий дунёси юксалаверади.

Норқобил ЖАЛИЛ.

Равшан КОМИЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист:

ҲАЛИ АЙТИЛМАГАН ҚЎШИҚЛАРИМ КЎП!

— Оила, фарзандлар тарбияси ҳамда ота-оналик масъулияти ҳақида доно халқимизнинг ўзига хос қадриятлари, бетакрор ўғитлари бор. Шахсан сизга бу борада ота-онангиз қандай намуна кўрсатишган?

— Раҳмат сизга, ана шундай саволни берганингиз учун. Нега десангиз, қачон бирор суҳбат-интервью уюштирилса, ёдлаб олингандек, сиз қачон қўшиқ айтишни ўргангансиз, устозингиз ким, қайси қўшиқингиз ёқди ўзингизга, деган бир хил саволларни эшитаман. Аслида эса, ҳар биримиз учун энг асосий пойдевор оиламиз ва ота-онамиз томонидан қўйилганлигини баъзан унутиб қўямиз. Шу маънода ота-онамнинг панду насихатлари ҳар жихатдан менга ибрат мактаби бўлган десам янглишмайман. Ўз уйида бахтли бўлолмаган, қадр топиб, меҳр беролмаган одам ўзига қай жихатдан намуна бўла оларди? Шу жихатдан қараганда, асосий, узилмас ришталар қалбда бўлади, бунинг номи меҳр-оқибатдир! Миллий қадриятингиз ана шу мустаҳкам илдизи, ўзаги оилада бўлсагина обрў-этибор қозониш мумкин.

Биз оилада уч фарзандмиз. Ота-онам бизнинг билим олишимиз, олий маълумотли бўлишимиз учун астойдил ҳаракат қилишган. Раҳматли дадам ўзлари масъулиятли вазифада ишлаган бўлсаларда, ҳовлимиздаги ўн сотихча ерда деҳқончилик ҳам қилардилар. Биз ҳам қараб ўтирмасдик, уларга қўшилиб, экин экардик, ер чопардик. Меҳнатнинг таги роҳат, деган нақлнинг нечоғли ҳақ гап эканини отамнинг меҳнати мисолида кўрганман.

Онам эса зиёли, ўқимишли аёл. Ёшлигимиздан бошлаб бизларни қаттиқ назорат асосида ўн тутишга ўргатганлар. Ҳозиргача ана шу қўниқма саклини қолган: яъни ҳар бир ишни, олайлик, суратга олинadиган клиплар, ёзиладиган қўшиқларим ва берадиган манзилларимни ҳам аввалдан режалаштириб, ёзиб қўяман.

— Энди ўз оила аъзоларингиз ҳақида ҳам сўзлаб беринг.

— Шукрки, оилам тинч, фарзандларим бағримда. Ота-онам каби мен ҳам болаларимга ҳар жихатдан ўрناк бўлишга интиламан. Юриш-туришлари, ўқишларини назорат қиламан. Тўрт фарзандимнинг ҳар бирига мактабдан ташқари алоҳида кундалик дафтар тутишни ўргатганман. Улар кун давомида қилган ишлари, унутилмас воқеаларни ёзиб боришга одатланишган, аёлим билан биргаликда ҳолисона баҳо ҳам қўямиз.

Нозима қизим фармацевтика соҳасида ўқиди. Оилали, икки фарзанднинг меҳрибон онаси. Ўғлим Фаррух ҳам уйланган, энди ўзи мустақил, санъат йўлини танлаган. Озми-кўпми, муҳлислар орттирди, лекин ҳали маънавийнишга эрта, жиддий ишлаши, изланиши керак. Дурдонахон қизим дизайнер, коллежда ўқияпти. Фарход эса чет тилларни ўрганишга қизиқади.

— Фарзандларингизда Равшан Комиловнинг бетакрор болалигини кўрасизми? Сиз меҳнатда тобланиб, отангиз билан ер чопиб, деҳқончилик қилиб вояга етгансиз. У пайтлар шароит, муҳит бошқача эди. Лекин бугунги авлод учун яратилган имкониятлар нихоятда қувонарли, тўғрими?

— Бу фикрингизга тўла қўшиламан, лекин, жиддийроқ ўйлаб кўрадиган бўлсак, ҳозирги ёшларнинг ташвиши бизникидан ҳам кўпроқ. Чунки бугун глобаллашув, тараққиёт асрида яшаймиз. Замон жуда тезкор. Ҳамма соҳаларга янгилликлар кириб келаяпти. Уларни ўзлаштириб олиш учун ақл-идрок, пухта билим, тинимсиз изланиш талаб этиляпти. Шу боис ўғил-қизларимизнинг ўзига

хос, улкан орзу-мақсадлари бор. Энг муҳими, болалар қайси соҳага қизикса, ўшани ўрганишдан уларни чалғитмаслик зарур.

Фарзандларимнинг бахтли, эл қорига ярайдиган ин-

сон бўлиб улғайиши учун эса оналардан ҳам кўра, биз — оталар кўпроқ масъул эканлигимизни унутиб қўётган ҳолатлар ҳам, афсуски, учраб турибди. Шунинг учун шахсан менинг ўзим, вояга етиб бораётган болаларим билан дилдан гаплашаман. Тўғри, эл хизматидан ортиш ҳам осон эмас, лекин ҳафсала бўлса, ҳаммасига улғурса бўлади. Фарзанд тарбиясида кечикиш, ҳар нарсани баҳона қилиш ярамайди. Бутун умри, соғлиги, диққат-этиборини мансаб-мавқе орттиришга сарфлаган, фарзандлар тарбиясига фурсат топпаган айрим ота-оналарнинг кейинчалик пушаймон бўлиб юрганларини ҳам кўрдим. Бу дунёда одамнинг қаддини фарзанд ҳам кўтарар, ҳам букар экан.

Мен шу ёшимгача йўл қўйган хато-нуқсонларимни болаларим ҳаётида тақорланмаслигини жуда истайман. Айниқса, хорижий тилларни, компьютер соҳасини билиманим кўп бора панд берган. Агар фалақнинг гардиши бир айланиб, ёшлигим қайтиб келса эди, бутунлай бошқатдан бошлардим ҳаётни.

Гурунг

— Оталик ўз йўлига, ҳўш, сиз санъаткор сифатида Фаррух Комиловнинг ижодий изланишларига қандай баҳо берасиз?

— Менимча, у ўз йўналиши, услубини топишга баҳоли қудрат ҳаракат қилаёпти. Ҳаммаси ўзига боғлиқ. Менга манзур бўлган жиҳати, Фаррух ўзига танқидий назар билан қаради, баъзан ижодий фаолиятдан кўнгли тўлмайди. Бу яхши фазилат! Нега десангиз, икки-учта қўшиқ айтиб, мен энди йўлимни топдим, деган хонанда хато қилади. Сохта мактовлардан, қуруқ сўзбозликдан қочиш керак.

— Ўз ижодингизни сарҳисоб қилганда кўнглингиз тўладими?

— Кўнгли тўлган кун ижод тўхтади-ку! Масалан, ўтган йили учта янги қўшиқ яратдим. Айниқса, "Оқ билагойим тошканлик" деган қўшигим кўпчиликка маъқул бўлди. Бу қўшиқ 1929 йилда ёзилган бўлиб, илгари устозларимиз қўйлашган. Мен бунинг замонавий талқинида қўйладим. Шунингдек, кейинги йилларда жаннатмакон устозларим Мухриддин Холиков, Нуриддин Хайдаровларнинг олтига қўшигини 1-2 қисмларга бўлиб, ремекс йўналишида ижро этдим. Ўтган асрнинг 90-йилларида барчанинг қалбидан жой олган қўшиқларни замонавий йўналишда қўйлашга жазм этдим. Бундай ёндошув, ўйлашманки, уларнинг муборак хотирасига бўлган ҳурматим белгисидир. Қўшиқ ҳам шеърга ўхшайди, қанча тез яратилса, кўп яшамайди. "Самарқанд қизлари" деган таронани икки йилдан бери ёзаяпман.

— Ўтган йили ярим асрни қаршиладингиз. Айтинг-чи, ўтаётган йиллар сизга нима берди?

— Мен учун ҳар бир йил қадрли ва азиз, айниқса, қанча ёруғ хотиралар, унутилмас, қувончли воқеалар умр йўлларимни ёритиб турибди. Камтарин ижодимнинг давлатимиз томонидан қадрлиниши, эл орасида баҳоли қудрат ўз муҳлисларимга эга бўлганлигим, оиламдаги ютуқлар, буларнинг ҳаммаси кўнглимни осмон қадар юксалтиради. Ҳали айтилмаган қўшиқларим кўп, муҳими, халқимизнинг фарахбахш кунлари, тўй-байрамлари кўпаяверсин.

Меҳринисо ҚУРБОНОВА
суҳбатлашди.

ФОЗИЛ ВА ФУЗАЛО

— тилимизда "фозил" сўзи оқил, билимли, фикрли, олим кишиларга нисбатан ишлатилади. "Фозил" сўзи билан "фазилат" сўзининг илдизи битта бўлиб, "устун бўлди" деган мазмунни билдирган. "Фузало" сўзи ҳам асли шу илдиздан ўсиб чиққан бўлиб, у "фозил кишилар" деган маънони англатади.

Аҳли фузало ҳамиша халқ қалбининг кўзгуси бўлиб келган.

Журналдан

СЕНТЯБРЬ ВА СУНБУЛА

— бу сўз тилимизга асли лотин тилидан кириб келган бўлиб, унинг туб илдизи "еттинчи" деган маънони билдиради. Яъни, қадимги Римда 1-мартдан бошланадиган тақвим йилининг еттинчи ойи шу ном билан аталган. Янги тақвим бўйича сентябрь тўққизинчи ойнинг номи саналади.

Сунбула эса сентябрнинг шарқона номидир. Шамсия йил ҳисобида олтинчи ой "сунбула" деб аталган. Ўн икки буржнинг бирининг номи ҳам шу сўз билан ифодаланади. "Сунбула" сўзининг "сунбула" шакли ҳам бор. "Сунбула" сўзи асли "бошоқ" деган мазмунни билдирган

ҚОРАБОВУР — чўл ва даштларда яшайдиган, кўкраги қора тусли, каптарсимон ов қуши тилимизда "қорабовур" деб аталади. Бу сўзнинг тилимизда "қорабағир", "бағри қора" шакллари ҳам бор. Алишер Навоийнинг "Лайли ва Мажнун" достонида шундай мисралар бор:

Чун барги тушарга
майл қилди,
Бағри қора дашт уза
ёйилди.

Яъни, лола барглари тўкила бошлаганда, бағриқоралар галаси дашт узра ёйиладилар.

Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

Абдурахмон ЖОМИЙ

ҲОТАМ ЙИГИТ

Ҳотами Тойдан сўрабдилар:

— Умрингизда ўзингиздан саҳийроқ одамни кўрганмисан?

Ҳотам жавоб қилди.

— Ҳа, кўрганман. Кунлардан бир кун бир етимчанинг уйига кириб қолдим. Унинг ўн бош қўйи бор экан. Дарҳол улардан бирини сўйиб пишириб олдимга қўйди. Ундан бир бўлағи менга маъқул бўлиб кесиб едим ва "Худо ҳаққи, кўп лаззатли экан", дедим.

Шундан кейин ўша йигит ташқарига чиқди ва қўйларини бирин-кетин сўйиб

менга маъқул бўлган ерини пишириб олдимга қўйверди. Унинг бор қўйини менинг учун сўйганидан хабарсиз эдим. Ташқарига чиқиб отга минай деб турганимда қарасам, эшик олдида жуда кўп қон тўкилибди. Сабабини суриштирсам, хизматкоримдан бири деди:

— Йигит сени деб барча қўйларини сўйди.

Йигитни қойиб дедим:

— Нега бундай қилдинг?

Йигит тавозе билан жавоб қилди:

— Худого минг қарра шукрим, менинг бирон нарсам сендек улуг зотга маъқул бўлибди. Шундай ҳолда ҳасислик қилсам, ким деган одам бўлардим.

Аждодлар ўғити

Кейин Ҳотам Тойдан сўрабдилар:

— Бунинг эвазига сен ўша йигитга нима бердинг?

Ҳотам жавоб қилди:

— Уч юзта саман туя ва беш юзта қўй бердим.

Ҳотамга дедилар:

— Демак, сен ўша йигитдан саҳийроқ экансан-да?

Ҳотам жавоб берди:

— Йўқ, саҳийликда унга етолмадим, чунки беҳисоб бойлигимдан фақат бир қатрасигина унга бердим. У бўлса, мenden бориши аямади.

КАСАЛНИ ЯШИРСАНГ... ИСИТМАСИ ОШКОР ҚИЛАДИ

Яқинда тахририятимизга сурхондарёлик бир келинчақ кўнғироқ қилиб, минг истиҳола билан ўзини қийнаётган мавзу хусусида сўзлади:

— Шукри, ҳаётимдан нолимайман, янги хонадонга келин бўлиб тушганимга энди икки ой бўлди. Тўйимдан икки ҳафта ўтар-ўтмас кўнглим беҳузур бўлиб, бошим оғриб, ҳолсизланадиган бўлиб қолдим. Аввалига, тўй ҳаракатлари билан толиққандирман, деб ўйладим. Балки, бу ҳомиладорлик аломатларидир, деб суюндим. Лекин оғриқлар кун сайин зўрайиб борар, қорним тез-тез санчадиган бўлиб қолди. Эримга айтсам, онам билан маслаҳатлаш, деди. Қайнонам ҳам бунни эшитиб қувонди. «Ой-ижон, шифокорга олиб борсангиз бўлармиди», дегандим, ажаблангандек: «Бу гапингизни ҳеч ким эшитмасин, ҳомиладор бўлибсизда, шифокор нима дерди. Қолаверса, янги тушган келинчакнинг гинеколога бориши бизда уят саналади», деб унамади. Оғриқлар зўрайиб, бир ҳафтадан кейин иситмалай бошладим. Ҳатто қорнимдаги оғриқдан букчайиб, қаддимни ҳам ростлолмай қолдим. Охири онамга кўнғироқ қилишга мажбур бўлдим. Уйдагилар зудлик билан мутахассисга кўрсатишди. Тиббий текширувларда ҳомилам аллақачон нобуд бўлиб, бачадон найчасига тикилиб қолгани аниқланди. Балки қайнонам «ют бўлади», демасдан, ўз вақтида дўхтирга етаклаб борганида, бундай кўргулик бўлмасмиди?

Ҳозир қайнонам мендан ўзича аразлаб юрибди. Эрим ҳам ўзгариб қолган. Ҳўш, мен нима қилишим керак эди?!

Афсуски, ҳаётда бу каби ҳолатлар кўплаб учрайди. «Ўзбекчилик» деймиз-у, лекин бепарволик ёки ҳар хил ирим-сирим, гап-сўзларга тобе бўлиб, бир инсон ҳаётини хавф остида қолдираётганимизни англаб етмаймиз.

Мактабда ўқиб юрган кезларим оилавий поликлиникадан шифокор келиб, қизлар билан суҳбат ўтказишини айтишди. «Фақат қизлар учун» деган эълонни ўқиган баъзи дугоналарим чўчиб, кўрқиб, ўша кунни мактабга ҳам келишмаган эди. Ушанда гинеколог шифокор балоғат ёшига етган қизлардаги жисмоний ўзгаришлар, юздаги тошмаларнинг сабабидан тортиб, ҳайз ҳақида ҳам маълумот берганди. Ушанда синфдошларимиздан бирининг онаси сўраб-суриштирмай, директорини ҳузурига келиб: «Нега гинеколог қаҳқиринглар,

нима бирортаси ҳақида гап чиқди-ми?» деб тўполон қилгани ҳам эсимда.

Қизиқ-да, нега фарзандимизнинг томоғи ёки қулоқ-бурни оғриси, отоларингологга, тишидан шикоят қилса, стоматологга олиб борамиз, энг нозик аъзоларимиз билан боғлиқ хасталикларнинг олдини олиши мумкин бўлган мутахассислар ҳисобланган уролог ёки гинеколог билан мулоқотдан ўзимизни тортамиз? Ахир қизларимиз соғлом фарзандни дунёга келтириши учун ҳар жиҳатдан саломат бўлиши керак-ку?

— Аҳоли ўртасида тиббий маданиятни шакллантириш борасида олиб борилаётган тушунтириш ишлари натижасида келин-қизларнинг гинеколог маслаҳатига боришини нотўғ-

ри тушунаётганлар кескин камаймоқда, — дейди тиббиёт фанлари номзоди, олий тоифали акушер-гинеколог Муяссар Назирова биз билан суҳбатда. — Чунки гинеколог нафақат жинсий аъзоларни, балки организм билан боғлиқ бўлган бошқа касалликларни ҳам аниқлайди, даволайди. Ҳозирги кунда оилавий поликлиникалар, қишлоқ врачлик пунктлари шифокорлари томонида таълим муассасаларида тахсил олаётган қизларнинг умумий тиббий кўрикдан ўтказилиши яхши йўлга қўйилган. Агар ўсмир ёки балоғат ёшига ета бошлаган қизларни ҳеч нарса безовта қилмаса, 14-15 ёшда гинеколог кўригидан ўтиши тавсия этилади. Аммо ундан аввал ҳам шифокорга учрашса, зарар қилмайди. Масалан, қизларда 11-12 ёшдан ҳайз даври бошланади. Айрим қизлар бундай ўзгаришга тайёр бўлмай, кучли депрессия ҳолатига тушибди ҳам мумкин. Уларга бу оддий, ҳар бир аёлда содир бўладиган ҳолат эканлигини тушунтириш оналар ва соҳа мутахассисларининг зиммасида. Энг қизиғи, баъзида ёши катта аёлларнинг ҳам ўз соғлиғига бепарқлигини қузатяпмиз. Яқинда 45 ёшлар атрофидаги бир аёлни текши-

Аёлларга маслаҳат

рувдан ўтказдим. Унда уч ойдан буён сабабсиз, оз-оздан қон кетиш ҳолати юз бераётган экан. Бир қарашда бу арзимаган касаллик бўлиб туюлса-да, лекин лоқайдлик оқибатида янада хавфлироқ омилларни ҳам келтириб чиқариши мумкинлигини унга батафсил тушунтириб, тегишли муолажалар қилдик.

— Аёлларда қандай гинекологик касалликлар кўпроқ учрайди?

— Аввало, бепарволик оқибатида баъзи бир сезилмайдиган хасталиклар яширин равишда ривожланиши мумкин. Масалан, кўпчилик аёллар турли ажралмалардан шикоят қилишади. Тиббиётда бундай ажралмалар икки тоифага: нормал ёки ноодатий гуруҳларга ажратилади. Агар ажралмалар ўткир хилли, одатдагидан анча кўп бўлса ва қорин бўшлиғида оғриқ қузатилса, дарҳол шифокорга учрашиш керак. Чунки жинсий йўл билан

юқувчи касалликларнинг аксарияти ажралмалар орқали намоеён бўлади. Афсуски, бу каби ҳолатлар бачадон найи саратонининг илк белгиси бўлиши ҳам мумкинлигини кўпчилик англайвермайди!

— Бундай касалликларни уй шароитида даволашни тўғри деб ўйлайсизми?

— Ҳар қандай дардни уйда ўзбошимчалик билан даволаш нотўғри. Айниқса, аёллар ёки қизлар ўзларида гинекологик ўзгариш аломатларини сезгани заҳоти, дарҳол мутахассис-шифокорга мурожаат қилишлари шарт.

Бунинг учун ҳозирги вақтда барча оилавий поликлиникаларда шароитлар яратилган. Энг муҳими, мамлакатимизда босқичма-босқич амалга оширилаётган «Соғлом она — соғлом бола» тамойилига қатъий амал қилсак, саломатликдан нолимаймиз.

Наргиза МУРОДОВА.

ТАХРИРИЯТДАН:

Аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасида жойларда, таълим муассасалари ва маҳаллаларда изчил тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб борилаётганлигига қарамасдан, афсуски, юқоридаги каби кўнгилсиз ҳолатлар учраб турганлиги сир эмас. Ўқув ва таълим муассасаларида, маҳаллаларда ўтказилаётган тиббий-қўриқлар биринчи навбатда эртанги авлодларимиз соғлигини ҳар томонлама муҳофаза қилишга қаратилган хайрли ишлардир. Оиламизда вояга етётган қизларимизнинг саломатлиги эса бардам ва бақувват, баркамол фарзандлар қафолатидир.

Илҳом

СЕН ОЛАМ ИЧРА НИҲОНСАН

*То тириксан, Яратганга шукур қил,
Ношукургга икки дунё тор бўлар.
Берганига ким қаноат қилмаса,
Зарга ўраб қўйсанг ҳам у хор бўлар.*

*Итоат эт, Унинг ҳар бир сўзига,
Оёқ қўйма, ўз элигининг юзига.
Тик қарагин, ҳақиқатнинг кўзига,
Шунда сенга омад мудом ёр бўлар.*

*Эҳтиёт бўл, сен суяксиз тилиннга,
Қалб кўзи-да боқсанг юрар*

*йўлингга,
Давлат қуши келиб қўнар қўлингга,
Улуғ зотлар ўзи мададкор бўлар.*

*Ушбу сўзни айтди сенга Вафоий,
Шу эл учун бўлгин ҳар дам фидойи.
Кимда инсоф бўлса бир кун илоийм,
Юрт олдига аёл бўлар, сор бўлар.*

*Одам шаклидаги эй малъун, шайтон,
Сендан озор топар жумлаи жаҳон.
Бир кун ўтарсан сен ҳам дунёдан,
Бирор зот қолмагай бунда бегумон.*

*Риёкорлик доим сенинг ўйингда,
Тўхмат тоши юрар мудом*

*қўйингда,
Тавба қилгил, йўқса шудир ҳақиқат:
Икки олам расволиғи бўйинида.*

*Аслида сен олам ичра ниҳонсан.
Синов учун тушиб келган*

*“инсон”сан.
Елкангдидир бу дунёнинг ғамлари,
Шундан сенинг қаддинг эгик —
камонсан.*

*Қўзларингда ўйнар дунё жилваси,
Ҳаёлингга ёлғонлар васвасаси.
Лек аёндир оқармаган ҳеч қачон,
Бу дунёда ноинсофнинг косаси.*

Саидвафо БОБОЕВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уюшмаси аъзоси.

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-палто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж — 3 ой (2 ойи ўқиш, 1 ой амалиёт).
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Олий торт безатиш курси — 1 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.
Жаҳон таомлари — 2 ой.
Аёллар сартарошлиғи — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.

Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тирноқ, киприк ўстириш ва дипелация — 1 ой.
Каштачилик — 3 ой (машинкада вышивка).
Тўқувчилик — 3 ой.
Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Декоратив гул ясаш — 1 ой. Сарпо қути ва саватлар ясаш — 1 ой.
Бисердан гуллар, дарахтлар ясаш — 2 ой.
Карвинг (мева ва सबзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.
Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона мавжуд.

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод деҳқон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Яшнобод тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МЎЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида.

ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи)

ҲИКМАТ

Маълум эрмасму магар
ибрат сенга,
Сўз очар сўзни деган
ҳикмат сенга!

Жалолиддин РУМИЙ

05.07.2013 йилда Зверев Виктор Борисович номига Тошкент шаҳар ҳокимлиги Йўловчи транспортининг барча турлари ҳаракатини лицензиялаш ва мувофиқлаштириш Департаменти томонидан шаҳар йўловчилар транспортда бепул юриш ҳуқуқини берувчи №002075-рақамли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

Ўзини Замирахон, деб таништирган бу жувон билан "Бухоро — Тошкент" поездда учрашиб қолдик. Унинг ёнида қош-кўзлари тимқора, қарашлари тийрак, юзидаги кулгичлари ўзига ярашган 9 ёшлардаги болакай ҳам бор эди. Деразадан ташқарига қараб кетаётган боланинг кар-соқов эканини айтarkan, онасининг кўзларига мунг чўкди.

Тўлиб турган эканим, Нусратжон ухлагач, Замирахон менга дил дардини ёрди.

Манлиқ, кибр, такаббурлик ва бошқаларни менсимаслик каби иллатлар учун жазо муқаррар. Одамлар бунинг жазо ҳаётим мисолида бўлиб қўйишлари керак. Токи хатоларим инсонларга сабоқ бўлсин...

Ўзига тўқ оиланинг тўнғич кизи эдим. Мендан кейин икки укам ва икки синглим бўлиб, ота-онамиз бизни ҳеч нарсасга зориқтирмай, вояга етказганлар. Отам жамоа хўжалигида механик, онам уй бекаси эди. Улар бизнинг олий маълумотли бўлишимиз учун астойдил ҳаракат қилишган. Шу боис мактабда аъло баҳоларга ўқидим, иқтисодиёт университетини тамомладим.

Икки укам ва икки синглим ҳам университетда турли йўналишлар бўйича ўқишди. Ука-сингилларимни ўз ортимдан эргаштириб, олий маълумотли бўлишларига ҳисса қўшганимни бутун кишлоғимиз, қолаверса, қариндош-уруғларимиз эътироф этишар, мен эса бундан ҳавола-ниб борардим.

Университетни битирган йилми, уйимизга келаётган совчилар орасидан таллаб-танлаб, туман марказида яшайдиган, Москвада иқтисодиёт бўйича ўқиб келган Шухрат аканинг ота-онасига розилик бердим. Куёв ўта босик, камтар, сабр-тоқатли йигит эди. Турмуш қурганимизга йил тўлмасданок, хизмат пиллапоярларидан юқорилай бошлади. Шу аснода оиламиз кенгайиб, икки қизлик бўлди. Катта қизим ўн, кичиги етти ёшга тўлди. Оилам тўқис, ҳар томонлама мукамал, амалдор эр, бири-биридан ширин икки қизалоқларим менинг бахтим эди. Оиламиз янада тўқисроқ бўлиши учун ўғил кўриш ниятида гоҳ ошқора, гоҳ яширинча табибу шифокорларга қатнаб, даволаниб юрардим.

Ўзим Шухрат ака раҳбарлик қилаётган ташкилотда иқтисодчи вазифасида иш-

лардим. Хоҳласам ишга борар, бўлмаса марказдаги бозору дўконларни кезиб, ўзимга ва қизларимга турли-туман кийим-кечаклар сотиб олишдан чарчамасдим. Кийинишда ҳам, юриш-туришда ҳам қизларим "элнинг олди" бўлишига ҳаракат қилардим. Қайнона-қайнотамнинг хай-хайлашига қарамасдан менинг кистовим билан маҳалланинг бошқа жойидан сотилаётган данғиллама ҳовли-жойни олиб, кўчиб ўтдик.

Бу даврга келиб, маҳалланинг манаман деган бойвуча хотинлари билан "гап ўйнаб" давралар тўрини эгаллашга муваффақ бўлдим. Янги ҳовлига кўчиб ўтганимизнинг олтинчи ойида ўзимдаги ўзгаришни сезиб қол-

қиб кетдим.

— Санобар опа, идишларимни ювадиган яқинларим бор, тушундингизми? Сиз уйимга бир нотава, ногиронли олиб келиб, ҳамманинг дилини хира қилдингиз. Бунинг устига кўйлагини қаранг, кар-соқовга бўлаверади, дебсизда. Хафа бўлмангу, олиб келган меҳмонингиз бу даврга ярашмади, — дедим ачинишимни босолмай.

Мунисанинг менга тикилиб турган кўзлари ёшга тўлди, дик этиб ўрнидан турди-ю, эшик сари йўналди.

Ўртада бўлиб ўтган дилхиралик табиийки, даврадаги фазини йўқотди. Кимдир менинг ёнимни олса, аксарияти Санобар опанинг раҳмдиллиги, оқибатини висир-висир

ТИЛДАН КЕЛГАН БАЛО

дими. Шифокорга учрашган эдим текширувдан сўнг, олти ҳафталик ҳомила бориғини айтди. Бу гап мен ва эрим учун қутилмаган қувонч бўлди. Шундай қунарниг бирда навбатдаги "гап" бизникида ўтказиладиган бўлиб қолди. Астойдил тайёргарлик кўрдим. Тузаган дастурхонимда қушнинг сутидан бўлак ҳамма нарсга муҳайё эди.

Тақинчоғу тиллаларга кўмилган, бисотидаги энг кимматбаҳо кийимларни ким-ўзарга кийиб олган ўн хотин ичида ночоргина, одми кўйлагини билан қисиниб-қимтиниб, пойгақроқда ўтирган, менга нотаниш аёл эътиборимни тортиди. Онабошига "Ким бу?" дегандек им қокдим. У деярли пичирлаб, аёлнинг кар-соқовлигини айтди.

— Ўзи бир ногирон, кар-соқов бўлса, биздек тўрт мучаси соғлар даврасида унга нима бор? — дедим ҳар доимгидек оғзимга келганини қайтаролмай.

Даврадошларимиздан бири Санобар опа:

— Хай, хай, Замирахон ундай деманг, Муниса кар-соқов бўлса ҳам ҳамма гапни тушунади. Яқиндан бери эри билан бизнинг бўш қолган уйимизда ихарада яшаппти. Ёлғиз ўғлим хизмати юзасидан бошқа шаҳарда бўлгани учун, уларнинг уйидада туришини ўзим истадим. Мунисанинг эри Исмажон тўрт мучаси соғ йигит. Иккаласи ҳам етим экан. Азбаройи яхши кўриб, севганидан кар-соқовлигига қарамай, уйланган. Муниса уйда сиқилиб ўтиргандан кўра, сизнинг ювиш-тарашларингизга қарашар, деб бошлаб келган эдим, — деди хижолат торганча.

Бу гапларни эшитиб тута-

қилиб, гапира бошлади. Меҳмонлар фазни кетган даврани бирин-кетин тарқ этишди. "Гап"имни эсда қоларлик қилиб ўтказиш учун елиб-юрганам, назаримда бир пул бўлди. Санобар опа кўзимга балодек кўриниб кетди.

— Кўнглингиз тўлдими опаним? Менинг "гап"имга сўрамасдан бир нотава, ногиронни етаклаб келиб, шаънини оёқ ости қилдингиз, — дея захиримни унга сочдим.

Санобар опа елкамга қоқиб:

— Замирахон, бир кар-соқов аёл уйингизга келгани учун дилингизга шунчалик озор етишини билмабман, минг бор уэр. Такдир, пешона-да, у бечора ҳам шундай бўлай, демаган. Бу Оллоҳнинг иродаси. Илтимос, мени кечиринг, — дея чиқиб кетди.

Ўша кундан Санобар опани ҳам, Мунисани ҳам жинимдан баттар ёмон кўриб қолдим. Маҳалламиз битта эмасди, кўча-кўйда Мунисани учратсам, қўлини кўксига қўйиб, кўзларини мўлтиратиб, бош ирғаб, менга салом берарди. Анчигим чиқиб, юзимни тескари буриб кетсам ҳам, кейинги сафар яна шу ишини такрорларди.

Вакт ўтиб, фарзандим туғилди. Мана шу Нусратжон. Қувончимизнинг чеки йўқ. Опалари уни бир-бировидан қизганиб, еру кўкка ишонмай парваришласади, денг. Бир куни катта қизим укасини ўйната туриб, эркалатиб чақирди. Нусратжон осмонга қараб ётаверди. Шундан кейин боланинг ён томонидан мушук бўлиб миёвласа ҳам, кучук овозида ақилласа ҳам, у киприк қокмай ётаверди. Юрагимга олов тушгандек

Туқилмаган ҳикоя

бўлди. Олти ойлик боламни ўраб-чирмаб, шифокорга югурдим. Нусратжонни обдон текшириб кўрган шифокор турмуш ўртоғимни чақиримини сўради. У етиб келгунча менга ҳеч нарсга демади. Кейин эса сабр-тоқатли, иродали бўлишимизни уқтириш баробарида дилбандимизнинг туғма кар-соқовлигини айтди...

Менинг ўша пайтдаги ҳолатимни тасаввур ҳам қила олмайсиз. Овозим борича бақирдим. Йўқ, йўқ, бундай бўлиши мумкин эмас! Менинг болам, дилбандим кар-соқов?! Боламнинг ногиронлигини, бу каби туғма нуқсонни тузатишга ҳозирда табиёт ожизлигини сира-сира тан олгим келмасди. Эрим вилоятдаги шифокорнинг гапига ишонмай, болам икковимизни марказдаги шифохоналарга олиб келди. Вrachларнинг бари худди келишиб олгандек, бир хил — "туғма кар-соқов" деган ташхисни қўйишарди.

Дадаси иккаламиз юм-юм ййглаб, тақдирга тан беришга мажбур бўлдик. Нусратжон икки-уч ёшли бўлганда ҳам, ундан кейин ҳам мўъжиза кутиб яшадим. Саодатли бир кунда болам: "Онажо-о-о-н", деб бағримга отилсади, деб ўзимни овутидим. Мана, болам тўққизга кирди, мен ҳалиям мўъжиза кутиб яшайман.

Елиб-югуришларимиздан ҳеч қандай самара бўлмагандан кейин Нусратжонни пойтахтдаги кар-соқовлар махсус мактаб-интернатига жойлаштирдик. Байрамларда, таътил кунларида болажонимни уйга олиб кетамиз. Унинг уйда, бизнинг олдимидада яшагиси келади. Найлож, ўқиси, би-рор касбни ўрганиши керак-ку!

Фалакнинг гардишини қарангки, Муниса билан Исмажоннинг бир ўғил, бир қизи бор. Иккаласи ҳам бийрон-бийрон гапиришади. Улар Санобар опанинг туққан фарзандидек азиз бўлиб қолишди. Санобар опанинг якка-ю ёлғиз ўғли шаҳарда униб-ўсиб, юқори мартабаларга эришди.

Мен эса сира ўзимни кечира олмайман. Жонимдан-да азиз фарзандимнинг туғма кар-соқовлигида фақат ўзим айбдорман. Манманлигим, такаббурлигим қурбони бўлган болам ухламасидан аввал бу икковимизни сизга айтолмасдим. Гарчи, эшитмаса, гапиролмаса-да, у жуда қобилиятли, зийрак. Лабингиз қимирлаганданок нима дейётганингизни англайди. Унинг бу ҳолати бир вақтлар менинг андишасизлигим туфайли оstonамдан ййглаб, чиқиб кетган Мунисани эслатаверади.

Бировнинг дилини билиб туриб қаттиқ огритиш, ана шундай, бир умрга тузалмас дил огриғига дучор этаркан. Ўшанда Мунисанинг даврандан чиқиб кетишга мажбур қилган гапларим учун тилимни кесиб, отгим келади...

**Замиранинг ҳикоясини
Хурсаной ХОЛОВА
оққа кўчирди.**

Биласизми?

УЙҚУНГИЗ ҚОЧГАН БЎЛСА...

**Шифокор Махмуда
НУРМУХАМЕДОВА тавсиялари:**

— Инсон соғлом ҳаёт кечирishi ва узок умр кўриши учун меъёрида ухлаб, марокли хордиқ чиқариши катта аҳамиятга эга. Кун давомидаги ақлий ва жисмоний меҳнат одамни чарчатлади. Айниқса, асаб тизими толиқади. Бундай пайтда яхши уйқугина инсоннинг ҳаётий қуввати қайта тикланишига ёрдам беради. Уйку — инсон ҳаёт фаолиятининг ажралмас ритмик қисмидир. У чуқур ва тартибли бўлмоғи лозим. Шундагина чарчаган организм ўз функциясини тиклайди. Уйқуси меъёрида бўлган одамнинг кайфияти яхшиланади, янги куч, завқ-шавққа тўлади, иши ҳам унумли бўлади.

Баъзи кишилар уйқусизликдан шикоят қиладилар.

Ҳаддан ташқари ақлий ва жисмоний меҳнат билан банд бўлиш, асабий зўриқишлар, нохуш таъсирларга берилиш, спиртли ичимликлар, гиёҳванд моддалар, тамаки маҳсулотларини меъёридан ортқ даражада қабул қилиш, кўп миқдорда кофе ичиш, овқатланиш тартибининг бузилиши каби ҳолатлар туфайли уйқусизлик юзага келади. Бундай пайтда энг аввало, мутахассис шифокор кўригидан ўтиб, уйқусизликка олиб келган асосий омилларни аниқлаш керак.

Уйкуга ётишдан 2-3 соат олдин енгил овқатланиш, ухладан олдин очиқ ҳавода 1-2 соат сайр қилиш, ётоқхонани шамоллатиш, асабга таъсир этувчи киноларни кўрмаслик ва стресс-асабийликни юзага келтирувчи ҳолат-сабаблардан ҳолироқ бўлишга ҳаракат қилиш лозим. Бундан ташқари, сутли маҳсулотлар истеъмол қилиш фойдалидир. Хонага бир-икки дона олма қўйиш ҳам уйқунинг тинч бўлишига ёрдам беради.

Имкони борича ухлатувчи дори воситаларидан камроқ фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Чунки бундай препаратларни мунтазам равишда истеъмол қилиш хотиранинг пасайишига ва оқибатда ана шундай воситаларга мойиллиқни келтириб чиқариши эҳтимоли юқори эканлигини ҳам унутмайлик. Энг муҳими, салбий таассуротлар, ёмон ўй-фикрларни миёдан чиқариб ташлаш керак. Хуш кайфият бахш этувчи ҳодиса ва воқеаларни эслаш, тинч уйқуни таъминлайди.

**Латофат САЪДУЛЛАЕВА
ёзиб олди.**

ҚўШАЛОҚ ТЎЙ ҚИЛАРДИК

Муҳаббат билан бир синфда ўқиганмиз. Опа-сингилдек яқин дугона эдик. Мактабни тамомлаганимиздан кейин ҳам яхши-ёмон кунларимизда бир-биримизга елкадош бўлдик. Вақти келиб, иккимиз ҳам бирин-кетин турмушга чиқдик. Ҳозир мен фарзандларимдан тинганман, тўрт неваранинг суюкли бувижонисиман. Дугонам эса катта қизини узатган. Аммо негадир кейинги икки қизининг бахти очилмаяпти. Кўришиб қолсак, дардини ёриб: "Нима қилай, ўртоқжон, бировга айтадиган гап эмас-да, лекин наилож, қўлингдан келса ёрдам бергин", дейди.

Хуллас, ўйлаб-ўйлаб охири сизларга мактуб йўллашга мажбур бўлдим. Ишонинг, иккаласи ҳам мактаса арзигулик, тарбияли, одобли, саранжом-сарийшта қизлар. Саломат **26 ёшда**, нуфузли бир ташкилотда ишлайди. Кенжаси Одинахон эса **25 ёшда**. У она-сига кўмакчи, мохир пазанда. Бахтли оила қуриш ниятида юрган, ақлли, иши, уй-жойи тайин йигитлар бўлса, қўшалоқ тўй қилармидик. Яқин атрофимиздаги ҳудудлардан бўлса, ундан ҳам яхши.

**ЗИЁДА опа,
Жиззах вилояти.**

ЎЗИМНИМАС, ҚИЗИМНИ ЎЙЛАБМАН

Ичкарига киришга йиманиб, эшик олдида турган аёл биз билан салом-алик қилгач, "Оила" бўлимига келганини уялиқираб айтди.

— Биласизми, бир йилдан бери сизлар билан учрашиш ниятида йўлга отланаман-у, ҳеч оёғим тортмасди. Нега десангиз, ёшим элликни қоралаганда турмуш қуришга қарор қилганимни биров эшитса нима деб ўйлайди, деган ўй қийнапти мени. Ёлғизгина қизимнинг бўйи етиб қолган. Совчилар ҳам келиб турибди. У бўлса: «Она-жон, сизни ёлғиз ташлаб, кетолмайман», деяпти. Ўзимнинг-ку шу кунгача бошимдан кечган азоблар, ташвишлар бир китобга сиймайди. Лекин тақдир экан-да, шу муштипар қизимни деб бу дунёда яшаб юрибман, у менга далда, суянчиқ бўлди. Дадаси билан уч йил бирга яшаб, ажрашганмиз. Орадан шунча йиллар ўтса-да, у ҳатто қизини кўриш учун ҳам келмади. Акаларимга бир умр таъзим қилсам арзийди, улар биргалашиб, менга алоҳида уй олиб беришган. Қизимни имконим қадар ўқитдим, тарбия бердим. Яқинларим уйимизга сўраб келган совчилар билан гаплашиб, уйланиш ниятида юрган кишилар билан учраштиришди. Билмадим, ўзимдан кўра кўпроқ қизимни ўйлаганим учунми ёки ўғай оталар ҳақида ёмон тасаввур пайдо бўлгани боисми, ҳеч кимга розилик бермадим. Лекин энди тушунаямани, ёнимда бир суянчиқ, ҳамроҳ бўлмаса, эртага ёлғизлик азоблари мени кутиб тургани аниқ.

Ўзимнинг уйим бор. 55 ёшгача бўлган, касби-кори тайин, иймонли, имкони борича фарзандлари ташвишидан қутулган инсон учраса, турмушга чиқмоқчиман.

**ҲАКИМА,
Тошкент шаҳри.**

“Бахтли бўлинг” саҳифаси

ИШОНСАМ БЎЛАРМИКАН?

— Мумкинми, "Оила" бўлимига ҳужжатларимни олиб келгандим. Ис-мим Носиржон ота, Тошкент вилоятида яшайман.

— **Овора бўлибсиз-да, амаки, нега десангиз, сиз 74 ёшда экансиз, биз эса саҳифа сўнгигадаги изоҳимизга биноан, 60 ёшгача бўлган фуқароларга хизмат қилишимиз белгиланган.**

— Оббо, бунисидан беҳабар эканман. У ёғини сўрасангиз, кампиримдан айрилганимга беш йилдан ошди. Фарзандларимдан тинганман. Уйланишимга ҳаммалари рози. Барибир бир маҳрам керак-ку одамга, бу ёғи иссиқ жон, дегандек. Нима десам экан, маҳалла-қўйдан уяласан киши, бировга айтадиган гап эмас-да бу масала. Тенгқурларим бир неча марта гап очишди-ю, лекин яна жимиб кетишди. Ҳадеб сўрайвериш нокулай.

— Майли, ҳужжатларингизни қолдиринг. Лекин, айтиб қўяйлик, айни пайтда сизнинг ёшингизга мос аёллар рўйхатимизда йўқ. Мабодо ушбу мурожаатингиз асосида кимдир биз билан боғланса, сизга албатта, хабар қиламиз.

ГЎЗАЛЛИК ОДДИЙЛИКДА-КУ!

Опам биринчи эри билан олти йил бирга яшаб, фарзандсизлик туфайли ажрашган эди. Тақдирни қарангки, иккинчи турмушидан уч нафар қиз кўрса денг. Ҳозир икки қизини узатган, бири биридан ширин неваралари бор. Аммо кенжатои Ойнисонинг бахти боғланиб тургани опам билан поччамни изтиробга соляпти. Билмасак, бахтининг қалити қаерда экан, деб баъзан куйиниб гапириб қолишади. Ойнисо бўлса жуда содда ва камтарин, айрим қизларга ўхшаб, ўзидан кўра сўзи кўпмаслиги учун йигитлар писанд қилишмаяптикиман, деган хавотирдаман. Асл гўзаллик оддийлик ва самимиётда эмасми?

Ойнисо **34 ёшда**. Қизимизни бахтли қила олишига ишонган, оилапарвар, меҳнатқаш, Навоий вилоятида ёки шунга яқин манзилда яшовчи йигитлар бўлса, хабар беринг.

**ГУЛНОРА опа,
Навоий вилояти.**

ХОЛНИ ЙЎҚОТАМАН ДЕБ...

Қизим туғилганида унинг чап юзида каттагина доғ бор эди. Шифокорлар: "Чақалогингиз хол билан туғилди. Бунинг саломатлигига зарари йўқ. Лекин бир умрга қолади", дейишганди. Майли, дея соғлом туғилганига шукур қилдик. Холни иккинчи синфда ўқиётганида юзидаги холни йўқотишга уриндим. Нима бўлганида ҳам қиз бола, эрта-индин бўйи етиб, катта бўлса, хунук кўринишини истамасдим. Аммо туғма бўлгани учун ундан халос бўлишнинг имкони бўлмади. Коллежни битирди, қўшимча хунарлар ўрганди. Тенгдошлари бирин-кетин турмушга чиқишди-ю, аммо унга ана шу хол тўсиқ бўлди. Баъзан, "Нега тиг теккизгансиз, ўз ҳолича қолса бу даражада хунук кўринмасмиди?" деб ўқиниб қолади. Мен эса бу қилган хатоимдан ҳамон пушаймонман. Холиданинг ёши **28 да**. Ўзига ўхшаган бирор нуқсон бор, оққўнгил, тарбияли йигитлар учраса, овоз берсин.

**УЛМАСОЙ опа,
Қашқадарё вилояти.**

ЎЗ ЎҒЛИДАН ҚИЗГАНАРДИ

Ёлғизгина қизим Гулираёнинг турмуши бузилганига тўрт йилдан ошди. Битта ўғли бор. Уни қўшни маҳаллага узатгандик. Аввалига арзимаган сабаблар туфайли можаро чиққанида: "Сен ҳали ёшсан, қайнонанга тик қарама, бир гапдан қолгин", деб қизимни уришгандим. Аммо ёши улғайган сари ҳамма ҳам қайвони бўлавермас экан. "Мен қанча хўрласам, келиним шунча жим ўтираве-ради, кет, десам ҳам кетмайди", деб қайнонаси қизимни кунда-кунора уйдан ҳайдайверди. "Ўғлим билан ажрашасан", деб туриб олди. Баъзида қудамнинг жанжал қилишига арзирли сабаб тополмай хуноб бўлардим. Балки, айрим яқинларимнинг: "Ўғлини қизганади", деган гапларида жон бормикан, деб ўйлаб қоламан. Хуллас, Гулираёно тез-тез аразлаб келаверди. Бир куни: "Ойи, ҳадеб келиб-кетавери, акаларимнинг ҳам гурурини поймол қилиб юбордим, эрим билан ажрашаман", деб йиғлаб юборди. Охири қонуний ажрашишга мажбур бўлди.

Гулираёно **31 ёшда**. Маълумоти ўрта махсус. Ўзига тенг, мос йигит учраса, бахтли ҳаёт кечиришига ишонаман.

**НОЗИЛА опа,
Сурхондарё вилояти.**

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рукнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла фуқаролар йиғинидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади. «Оила» бўлимида 60 ёшгача бўлган фуқароларга хизмат кўрсатилади.

**МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН:
(8-371)234-25-46**

ХОББИТЛАРНИНГ ТАШЛАНДИҚ ҚИШЛОҒИ

“Узуклар ҳукмдори” деб номланувчи трилогияни берилиб томоша қилмаган киномуҳлис топиламаса

керак. Тасвирга олиш ишлари туга-гач, Янги Зеландиянинг айрим ҳудудларида мустақам қурилган декорациялар қолдириб кетилган. Масалан, ана шундай майдонлардан бири собиқ хоббитлар қишлоғи –

Хоббитон. Эртақ қаҳрамонларининг бошпаналари қаровсиз қолмаслиги учун маҳаллий аҳоли бугун ушбу уялардан қўйлар учун шинам кўра ўрнида фойдаланишмоқда.

МАШИНАГА ЙИҒИЛГАН ТАНГАЛАР

Узоқ йиллардан бери машина сотиб олишни ният қилган хитойлик

бир харидор ниҳоят орзусига етди. Мамлакатнинг дилерлик автосалонларидан бирида у ўзи истаган автотомбилини харид қилиш учун дастлабки тўловни амалга оширди. Хўш, нима бўпти, дерсиз...

Гап шундаки, харидор талаб қилинган 20 000 юанлик суммани майда чақаларда тўлади. Дилер бу майда тангаларнинг тўлиқ вази 150 килограмм чиқишини ҳаёлига ҳам келтирмаганди.

Дастлабки тўловни санаш учун саккиз нафар ходим ярим кун вақт сарфлади. Автомобилнинг умумий нархи 51 800 юан бўлиб, харидор қолган пулни ҳам шу тарзда уч кун давомида тўлаб борди. Сотувчиларнинг тоқати-тоқ бўлса-да, яп-янги автомобиль соҳиби жуда хурсанд эди.

**Наргиза СИДДИҚОВА
тайёрлади.**

ИСМДА ҲАМ ҲИКМАТ БОР

Исмда ҳам зийнат, ҳам ҳикмат бор, деган гап бежиз айтилмаган. Маъноли, жарангдор номларни эшитганда беихтиёр ҳаваси келади, кишининг. Афсуски, кейинги пайтларда исмларнинг кўпчилиги қисқариб, ўз мазмунини йўқотиб бораётганига ҳам гувоҳ бўлаяпмиз.

Масалан, баъзи бир ота-оналар тилидан "учаётган": "Нилу, дарсдан келдингми?" "Беги, чойингни ичдингми?", "Бахтий, шу пайтгача қаерда юрибсан?" каби муносабатлар туфайли Нилуфар, Беҳзод, Бахтиёр сингари гўзал исмларнинг охори "тўқилмоқда". Энг ачинарлиси, ўғил-қизларга бундай тахлитдаги нотўғри муносабат кейинчалик маҳалла аҳли ва қўни-қўшилар орасида одатий ҳолга айланмоқда.

Агар ота-оналардан "Нега фарзандингни тўқил исми билан чакирмайсиз?" деб сўрасангиз: "Кичкина-лигидан эркалатиб шундай дердик-

да, кейин-кейин тилимиз ўрганиб кетди. Болалар ҳам шунга кўниккан. Энди исмларини тўқил айтишга ури-напмиз, лекин ўрганолмаяпмиз", деган мазмундаги мужмал жавобларни эшитиб, ҳайрон қоламиз.

Дарҳақиқат, бир қарашда оддийгина туюлаётган бу каби эътиборсизликлар вақти келиб нохуш ва ноқулай вазиятларни юзага келтириши ҳам мумкинлигини билмаймиз. Яримта исм билан аталган фарзандлар улғайгач, албатта, оила куради, бирон ташкилотда ишлайди. Шунда ҳам уларни чала исм ёки лақаб билан аташса, жуда хунук эшитилишини тасаввур қиляпсизми.

Бир кишини биламан: гўзал исми бор — Алишер, ёши олтмишлардан ошган. Катталар уни "Той" деб, кичиклар эса "Той ака" деб чақиршарди. Яқинда маҳалланинг нариги чеккасида янги

ховли қурибди. Иш билан уни излаб бордин. Қаршимдан чиққан ёш-яланглардан Алишер акани сўрасам, бирортаси танимади. Таърифини келтириб, тушунтирганимдан кейингина уч-тўртта бола: "Ие, сиз Той додани сўраяпсизми, уйлари, хув кўчанинг бошида", деб йўл кўрсатиб юборишди. Ана шунда унга бир замонлар ота-онаси яхши ният билан қўйган чиройли исми билан одамнинг ўзи ҳам унутиб юбормаганимкан, деган ўй кўнглимдан ўтди.

Аслида бундай атамаларнинг пайдо бўлишига оиладаги муҳит, муо-ла маданиятидаги айрим қусурлар

сабабчи. Агар ота-она ёки яқинлар исмларни чала талаффуз қилмаса, бошқалар ҳам тўқил айтишга ўрганади. Бир пайтлар Алишер, Алибек каби номларни "Алеша", "Алик", Салимбек, Самадбекларни эса "Саша", Зулхумор, Зулфияларни "Зуля", Гулчехра, Гулнорларни "Гуля" деб аташ "урф" бўлганидек, сўнгги йилларда Жавлон, Жонибеклар "Жо", Элмурод, Элбеклар "Эль"га айланиб бораётганига нима дейсиз?

Бундай ҳолатда бир кун келиб, ёшлар ўзларига қўйилган ажойиб исмларнинг мазмун-моҳиятини унутиб қўймасмикан, деган хавотир ҳам кўнглидан кечади. Негаки, муқаддас китобларда ҳам, улуг донишмандларнинг битикларида ҳам "Фарзандига муносиб ва маъноли исм қўйиш ҳар бир ота-онанинг бурчи", дея таъкидланганида улуг ҳақиқат бор.

Ота-боболаримиз, момоларимиз "Амир Темурдек мард ва жасур ўғлон, Мир Алишердек етук ва баркамол инсон, Улугбекдек буюк олим, Тўмарисдек кўркмас, Нодирабегим каби оқила ва доно, Қумушбиби сингари ҳаёли ва ибодли қиз бўлиб вояга етсин", дея яхши ният қилиб буюк зотларнинг исмларини неварачевараларига қўйишарди.

Азалдан исмлар қисман бўлса-да, инсон тақдирига таъсир кўрсатиши ҳақида ҳам кўп ривоятлар эшитганмиз. Агар ана шу ҳикоятлар замирида ҳақиқат бўлса, яримта ном билан қақрилатганлар тақдири, уларнинг келажаги, камолоти нима бўлади, деган ҳақли савол ўйга толдиради. Бу ҳақда, энг аввало, ҳар бир оила соҳиблари, кексалар ҳамда ўз наваб-тида умид билан танланган исми ва бошқа номларни тўғри, маъноли қилиб ёзишга масъул бўлган идоралар вакиллари ҳам жиддийроқ ўйлаб қўришлари керак.

Миролим МАТҲОШИМОВ.
Андижон вилояти.

ҲИМОЯ ҲУЖЖАТИ

«Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқалиши ва истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида»ги Қонуннинг асосий моҳияти хусусида қис-қача маълумот берсангиз.

С.Камолов.

— Аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш, фуқаролар тафаккурида энг улуг бойлик — саломатликини асраб-авайлаш бевосита ўзимизга боғлиқ эканлигини онгимизга сингдириш, алкоголь ва тамаки маҳсулотлари, жумладан, гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддаларни истеъмол қилини-шини ҳуқуқий жиҳатдан, тегишли қонунлар билан чеклаш орқали ҳал этишни ҳаётнинг ўзи аққол кўрсатмоқда. Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

қабул қилиниб, Сенат томонидан маъқулланган, 2011 йил 5 октябр куни кучга кирган "Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқалиши ва истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида"ги Қонун, фуқароларни, айниқса, 20 ёшга тулма-ган ёшларни алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг салбий таъсиридан ҳимоя қилишга қаратилганлиги билан ғоят аҳамиятлидир. Ушбу ҳужжатда маъсум маҳсулотларни инсон организмга, унинг насл-насабига ўта салбий таъсир этиши баробарида уларни истеъмол қилиш меҳнат унумдорлиги ўсиши, меҳнат интизомининг мустаҳкамланиши, аҳолининг маданий савияси ошиши кабиларга жиддий равишда тўсқинлик қилади. Қонуннинг қабул қилиниши аҳоли саломатлигини муҳофазалашда, айниқса, келажақ авлодларимизнинг ҳар томонлама ҳам жисмоний, ҳам ақлий жиҳатдан соғлом бўлиб улғайишида мустаҳкам пойдевор ва-зифасини ўтайди.

Саволга Тайлок туман ФХДЭ бўлими мудири
Эътибор БҲОҲОВА жавоб берди.

ФАРЗАНДАР УЛУШИ БОР

Синглимнинг эри оғир касал-лик туфайли вафот этди. Кў-вимизнинг ўз ота-онаси уйда улуши бўлиб, ундан сўнг ворис-лик ҳуқуқи унинг фарзандлари-га ўтадими?

Ж. Эргашев.

— Қонунчиликда отасининг вафотидан сўнг унинг фарзандлари бобо-бувусининг мол-мулкида отасининг қанча улуши бўлса, ана шунга эғалик қилиши мумкинлиги назарда тутил-ган. Мерос улуши тақсим қилинаёт-ган вақтда вафот этган шахснинг фар-

зандлари ва бир хил даражадаги бошқа меросхўрлар ўртасида тенг тақсимланади.

Саволга Китоб туманидаги
"Кафолат" адвокатлик
бюроси адвокати
Тошпўлат МУЗАФФАРОВ
жавоб берди.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган кўлэмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмунини учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида chop этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — **Ҳамроҳон Мусурмонова**
Саҳифаловчи — **Илҳом ЖУМАНОВ**
Мусахҳиҳлар — **Саидгани САЙДАЛИМОВ,**
Мадина АЛЛАБЕРГАНОВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 236. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 7795. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
Мухбирлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

1 2 3 4 5

ЛИОНЕЛЬ МЕССИ ЯНГИ РЕКОРД СОҲИБИ

Аргентиналик футбол афсонаси Лионель Месси «Реал» ва «Барселона»нинг собиқ юлдузи Луиш Фигуниг 105 та голли узатмадан иборат рекордини йўққа чиқарди.

Испания чемпионатининг «Барселона» «Леванте» (5:0) ўйинида Месси хет-трик амалга оширган. Шунингдек, аргентиналик яна битта голга ҳаммуаллифлик қилди ва бу билан премьердаги узатмалари со-нини 106 тага етказди.

Бу кўрсаткич бўйича у Луиш Фигуни (105 узатма) ортида қолдирди ва Испания чемпионатининг сўнгги 25 йил ичидаги энг яхши ассистентига айланди. Испания чемпионатида Месси ҳозирча 26 та гол ва 16 та узатмани амалга оширган.

РОЙ ЖОНС РИНГГА ҚАЙТМОҚДА

Тўрт вазн тоифаси собиқ чемпи-они, афсонавий боксчилардан бири, америкалик Рой Жонс (59-8, 42 КО) навбатдаги жангини 6 март куни ўтказишни режалаштирляпти.

Унинг бўлажак рақиби, балти-морлик Уилли Уильямс (14-8, 4 КО) бўлиши маъ-лум қилинди. Жанг АҚШ-нинг Шимо-лий Калифор-ния штатида-ги Cabarrus а р е н а с и д а уюштирилади. Ж о н с охириги марта 2014 йилнинг сентябрь ойида ринг-га қўтарилган бўлиб, Россиянинг Краснодар шаҳридаги бокс кечаси-да Хани Атийони биринчи раундда нокаутга учратган.

РАССЕЛ — ЭНГ ҚИММАТ ҲИМОЯЧИ

МБА баскетбол чемпионатида «Барча Юлдузлар» ҳафталиги ўз ни-хоясига етди. Ҳафталикнинг энг му-ҳим воқеаси — «Барча Юлдузлар» уч-рашуви бўлди. Ушбу ўйинда — Фарб юлдузлари терма жамоаси 163:18 ҳисобида Шарқ термасини мағлуб этди.

Расселл Уэстбрук 41 очко билан Фарб юлдузлари термасига ғалаба олиб келди ва учрашув қаҳрамони-га айланди. Сермахул ўйини билан ажралиб турган «Оклахома» жамоа-си аъзоси «Энг қимматбаҳо ўйинчи» номига лойиқ топилди. Учрашувдан сўнг баскетболчиға МБА комиси-онери Адам Сильвер совринни топширди.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.